

Мерсел БИЉАЛИ

“
*Golemi работ i
za mali lu/e*
”

По осум години, Косово и околниот регион повторно се наоѓаат во центарот на вниманието на меѓународната јавност. Зад овој дел од Балканот, паралелно се врши одмерување на силите, тестирања, футуролошки анализи и очекувани исходи. И Русија се обидува да се наметне во ново политичко издание, свесна за нејзината улога во снабдувањето на европските држави со енергија, особено со природен гас и нафта. Таа настојува дополнително да ги зајакне нејзините позиции во Југоисточна Европа, инсистирајќи на изградба на нафтоводот Бургас - Александрополис, кој сериозно би можел да го опструира нафтоводот АМБО. Сè на сè, Русија изразува силен интерес за учество во креирањето на европската агенда, вклучувајќи ја и агендата за иднината на Косово.

Во однос на Косово, московската стратегија на дејствување се базира врз три главни компоненти. Прва компонента е континуираното настојување на Русија за ослабнување на меѓуевропскиот консензус за важни меѓународни политички прашања. Тоа е можно со воспоставување политичко влијание врз релевантни членки на Европската унија. Втора компонента е елиминирањето на можноста косовското

**"ЛАГАТА ЌЕ ПРОШЕТА
ПОЛОВИНА СВЕТ ДОДЕКА
ВИСТИНАТА НЕ ГИ ОБУЕ
ЧЕВЛИТЕ".**

МАРК ТВЕН

сценарио да се наметне како преседан и врз Јужна Осетија, Ингушија и Чеченија. И трета компонента е користењето на сите енергетски, трговски и политички потенцијали за попречување на натамошното проширување на НАТО алијансата и на ЕУ кон исток. Приказната за меѓународни принципи е само украсна фасада. Како што рекол Марк Твен: "Лагата ќе прошета половина свет додека вистината не ги обуе чевлите".

Можно е Русија да заигра и на уште една дополнителна компонента. А тоа е перманентното залагање на Кремљ за политичко, финансиско, трговско и стратешко профитирање во меѓународни клучни политички моменти, по пат на политичко пазарење со други влијателни држави. Ова неколку пати е докажано во текот на минатиот век. И тука вообичаено излажаната страна е некој "природен сојузник" на Русија. Не случајно Србите велат: "Двојна несреќа е ако истовремено Американците ги имате за непријатели, а Русите за пријатели".

Зад Косово се крои една многу покрупна макростратегија. Така, преговорите околу наоѓање конечно решение за Косово на Русија ќе ѝ служат за повеќекратни политички цели. Користејќи ги дисонантните ставови на членките на ЕУ во однос на Косово, Москва има цел да издејствува дополнителни компликации меѓу ЕУ и САД. Русите максимално се залагаат за саботирање на сите можни напори за рационално згаснување на повеќегодишното балканско жариште. Со тоа, освен што би ја дискредитирале улогата на Европската унија, тие би создале објективна реалност повторно да се наметнат како важен меѓународен политички фактор во решавањето на светските проблеми. Русија носталгично сака да ја врати состојбата кога меѓународната политика функционираше врз биполарна основа и балансирањето на стравот во светот.

Таа е фрустрирана затоа што еден подолг период светот функционира монополарно. Но, како што кажал Агатон: "Само тоа не им е дадено на боговите - моќта да го менуваат минатото".

Светските аналитичари, театралното спротивставување на осамостојувањето на Косово од страна на Русија, по никоја логика не го сметаат за искрено. Ниту повикот на Русија "во случај на прогласување независност од страна на косоварите, Србија да окупира дел од Косово", не се смета за сериозен. Русите сакаат Косово да го искористат како повод за многу поважни политички пласмани во светот. Оттука, нереално е да се помисли дека Русија е многу загрижена за српското "губење" на Косово. Тоа им е важно колку и ланскиот снег. Тие сами, без ниедна капка крв, се прос-

АНГЕЛ

тите со десеттина нивни поранешни федерални партнери, па оттука нема логика да се помисли дека Русите повеќе ги сакаат Србите отколку себеси.

**"ПОЧЕТОКОТ НА
МУДРОСТА Е ДА СЕ
НАРЕЧАТ НЕШТАТА СО
ВИСТИНСКОТО ИМЕ".**

КИНЕСКА ПОГОВОРКА

Дефинитивно, за речеси еден месец многу што ќе се разјасни. Косовската агенда сега веќе се наоѓа пред Советот за безбедност, кој даде дополнителен тајм-аут за да го зачува образот на важните членки на овој орган на светската организација. Очекувано е поголемите светски играчи да ги избалансираат меѓусебните интереси и да ја завршат работата со поддржување на документот на Ахтисари и со донесување нова резолуција која би ја заменила досегашната 1244. Шансите за други опции, како што се, на пример, усвојување на документот на Ахтисари без нова резолуција, или поделба на Косово, се многу мали. Тоа би ги дестабилизирало состојбите во целиот регион. Тогаш веројатно косоварите би отишле на самоволно прогласување независност, со што положбата на српското малцинство во Косово (без документот на Ахтисари), би останала со слаба меѓународна заштита. Тоа би било потенцијален извор за конфликт. Дури и некаков ограничен конфликт може многу да му наштети на

целиот регион во неговите напори за привлекување странски инвестиции. Но, тоа е Балканот, каде сегашноста сè уште има многу минато и малку иднина.

Кон овој проблем Македонија треба да пристапи мудро и соодветно на нејзините интереси. Една кинеска поговорка вели: "Почетокот на мудроста е да се наречат нештата со вистинското име".

Република Македонија, како непосреден сосед, треба да ги има предвид сите релевантни компоненти, кои директно или посредно, влијаат во процесот. Таа максимално треба да се залага за тоа косовскиот жар да згасне на што побезболен и мирољубив начин. Дури, како на мала држава, објективите ѝ овозможуваат на Македонија да одигра голема улога за конструктивно заокружување на статусот на Косово. Рузвелт кажал:

"Големите умови расправаат за идеи, средните умови за настани, а малите умови за луѓе". Ние треба да ги поддржиме рационалните идеи, за конечно во овој дел од Европа да имаме што помалку минато, а многу повеќе иднина.

**"САМО ТОА НЕ ИМ Е
ДАДЕНО НА БОГОВИТЕ -
МОЌТА ДА ГО МЕНУВААТ
МИНАТОТО".**

АГАТОН

Македонија се наоѓа меѓу повеќе влијанија - светското партнерство, соседство, емоции, принципи итн. Таа е во ситуација во каква што бил кралот Со-

ломон, кој побарал од Бога вештина да разликува што е добро а што зло. Кај нас подолго време се култивираше тезата дека независноста на Косово ќе ја загрози на еден директен егзистенцијален начин. За жал, во овој свет ние не го делиме само единствениот Бог, туку ги делиме и ѓаволот, стравот и довербата, почитта и предрасудите, толеранцијата и омразата. Но, сега полека свеста на луѓето се ослободува од многу предрасуди и стереотипи. Јавноста почнува да ја напушта катастрофичната логика за косовското решение. Сите се свесни дека со тоа практично завршува и тоа што се нарекува "албанско прашање" во регионот. Реално, за неколку години многу нешта се променети во матрицата и во однесувањето на Косово. Тоа се доближуваше до независноста со исто темпо колку што се оддалечуваше од радикалната етноцентрична опција. Косовските Албанци се во фаза на политичко зревање за тоа како треба да се гради држава. Тие сега многу добро знаат што значи градење доверба и добри односи со соседите. Соработката и отвореноста

И И ЃАВОЛИ

**"ГОЛЕМИТЕ УМОВИ
РАСПРАВААТ ЗА ИДЕИ,
СРЕДНИТЕ УМОВИ ЗА
НАСТАНИ, А МАЛИТЕ
УМОВИ ЗА ЛУЃЕ".**

РУЗВЕЛТ

во регионот ги сметаат за егзистенцијална работа. Во Косово подолго време ќе бидат присутни меѓународната заедница и НАТО. Оттука, гледањето со симпатии кон конзервативната парамитолошка белградска политика во однос на Косово, не само што воопшто не е во интерес на Македонија, туку дијаметрално се коси со тој интерес. Нерешено Косово значи продолжување на агонијата, тензиите и неизвесноста на регионот. Рационалното решавање на Косово ќе ѝ помогне и на самата Србија да се ослободи од процесот на внатрешна деструкција. Со ослободувањето од фаталистичкиот пристап во однос на изнаоѓањето решение за Косово, Македонија многу полесно ќе го реши прашањето со линијата на разграничување со овој нејзин сосед. Македонија мора да верува во себе, како што ќе каже една спортска звезда: "Морате да верувате во себе. Јас верувам дека сум најубавото момче на светот и веројатно сум во право". По никоја цена Македонија не треба да биде по настаните, особено сега кога сè уште има глави кои мислат дека е подобро мостовите да се урнат отколку да се поминат.